9.	**Taqrizchilar:** **M. To'xtamirzayeva** – O'DYuU qoshidagi "Nagoya markazi" yetakchi mutaxassisi, PhD doktori **Q. Omonov** – ToshDShU Yoshlar bilan ishlash bo'yicha prorektor, f.f. doktori

33

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

" TASDIQLAYMAN"

____

G.Sh. Rixsiyeva

2020 yil"28" 08

" KELISHILDI"
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

____

2020 yil " 28 " 08

Ro'yxatga olindi: № MD -5A120102
2020 yil"29" 08

MUTAXASSISLIKNING NAZARIY MASALALARI
(YAPON TILI)
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000	– Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	120000	– Gumanitar fanlar
Mutaxassislik:	5A120102	Lingvistika (sharq tillari)

Toshkent 2020

	yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O„zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11. 7 2. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O„zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: "O„zbekiston", 2016.- 56 b. 3. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: "O„zbekiston", 2017. - 48 b. 4. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O„zbekiston", 2017. - 488 b. 5. Алпатов В.М., Аркадьев П.М., Подлесская В.И., Теоретическая грамматика японского языка, т.1,2, М., «Наталис», 2008г. 6. В.М.Алпатов, И.Ф. Вардуль, С.А. Старостин. Грамматика японского языка, Учебное пособие. «Восточная литература» РАН.М.: 2000. 7. М. Киэда, Грамматика японского языка 1, 2, М., , 2002г. 8. Данилов А.Ю., Японский язык. Глагол: категория вида, Учебное пособие. «Муравей-Гайд», М.: 2001. 9. Данилов А.Ю., Японский язык. Побудительнй и побудительно-страдательный залоги, Учебное пособие. «Муравей - Гайд»М.: 2000. 10. 吉川武時、日本語文法入門、東京、アルク、1991 11. 仁田義雄 現代語の文法・文法論 日本語要説 言語学テキスト叢書 (лингвистическая серия), Токио, 2002 с. 11-38 **Axborot manbalari:** 1. www.ziyo.net 2. www.wikipedia.com 3. www.geocities.co.jp
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim yo'nalishlari bo'yicha O'quv- uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashining 2020 yil "29" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil "28" 08 dagi 452 - sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **Sugano Reiko-**Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti dotsenti **Saxipova Dildora -** Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti o'qituvchisi

	haqida *tasavvurga ega bo'lishi;* ▪ o'qitilayotgan sharq tilining taraqqiyot qonuniyatlarini, o'qitilayotgan tilning kerakli masalalarini aniqlash, o'qitilayotgan sharq tili muammolarini tadqiq etish uchun zarur materiallarni izlab topish, tasnif qilish va tizimli asosda tahlil qilish va ulardan *foydalana olishi;* ▪ o'qitilayotgan sharq tiliga xos tipik hodisa-qonuniyatlarni tilshunoslikning umumiy qonuniyatlari bilan bog'lay olish bo'yicha *tajriba va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.*
4.	**VII. Ta'limtexnologiyalarivametodlari:** Ushbu fanni o'rgatish davomida o'qitishning zamonaviy usullari va axborot texnologiyalarini qo'llash ko'zda tutilgan. - yapon tilining sathlari bilan bog'liq nazariy masalalarni o'zlashtirishda kompyuter texnologiyalari ko'magida taqdimot va elektron-didaktik vositalar qo'llaniladi; - yapon tilining tugunli masalalarini o'tganda o'qitishning yetakchi pedagogik texnologiyalaridan foydalaniladi; - yapon tilshunosligining o'ziga xos jihatlari to'g'risidagi mavzularni o'qitganda kompyuter texnologiyalari ko'magida taqdimot va elektron-didaktik hamda o'qitishning yangi pedagogik texnologiyalari qo'llaniladi.
5.	**VIII. Kreditlarniolishuchuntalablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish va kurs ishini topshirish.
6.	**Asosiyadabiyotlar:** 1. 吉川武時、日本語文法入門、東京、アルク、1991 2. Гулямов И., Мутахассисликнинг назарий масалалари. Ўкув қўлланма. Т.: 2009. 3. Сугано Р., Зиямова З., Мутахассисликнинг назарий масалалари, Ўкув қўлланма. Т.: 2010 . 4. Шеров. С., Япон тили грамматикаси, Ўкув қўлланма. Т.: 2009. 5. Фаткулина Л., Японский язык: Начальный курс (лексический минимум и необходимый запас иероглифов).Учебное пособие. ТашГИВ, Т.: 2010. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo„lishi kerak. O„zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017

Fan/modul kodi 5ALNM125	O'quv yili 2020-2021	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 5
Fan/modul turi Majburiy	**Ta'limtili** O'zbek/rus		**Haftadagi dars soatlari** 4

1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Mutaxassislikning nazariy masalalari	60	90	150

2.	**I. Fanning mazmuni** **Fanni o'qitishdan maqsad.** Ma'lumki bir semestr davomida magist talabalariga yapon tilining nazariy masalari va uning til madaniyatiga alohid e'tbor berib o'qitilmoqda. Sababi tilning asosiy struktural grammatikasiga oi bilimlarga ega bo'lgan talabalardan uni amalda go'lash, hususan, grammati jihatdan to'g'ri gap tuza olish asosiy talablardan hisoblanadi. Shu bois Tur tilining nazariy masalalariga alohida to'xtalish, talabalarning mavju bilimlarini umumlashtirish va ularni yanada boyitish dolzarblik kasb etadi. **Fanning vazifasi.** Mazkur dastur talabalarda Turk tili nazariy masalalar haqida yetarli tasavvurlarga ega bo'lish, magistrlar uchun magistrli dissertasiyalarni yozishda ularning dunyoqarashini kengaytirishga xizma qiladi. **II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)** **Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:** **1-mavzu: "Asosiy sharq tilining dunyo tillari orasida tutgan o'rni"** Asosiy sharq tilining dunyo tillari orasida tutgan o'rni. O'qitilayotgan sharq tilida yaratilgan asosiy yozma manbalar. Yozma manbalarning til xususiyatlari. O'rganilayotgan adabiy tilning yuzaga kelishi va uning tarixiy takomili, Umumxalq tilining adabiy tilga munosabati. **2-mavzu "Grafika va fonetikaning nazariy tugunlari"** Til va nutq sathlari. O'rganilayotgan tilning grafikasi va uning asoslari. Fonologiya va fonetika. Nutq tovushlari. Fon va fonema. Nutq organlari va artikulyatsiya bazasi. Fonemaning nazariy masalalari. Yapon tilining fonetik xususiyatlari. Yapon tilida nutq tovushlarining o'zgarishi. Yapon tilida tovush va harf. Imlo masalalari. Ierogliflarni imlosini me'yorlashtirish yo'lidagi harakatlar. Urg'u masalasi.

	3-mavzu: "Leksikaning nazariy tugunlari" So'z va tushuncha. Leksik ma'no va uning turlari. Yapon tilida leksik ma'noning kengayishi va torayishi. So'zlarning ma'no munosabatlariga ko'ra turlari. Sinonimlar. Omonimlar. Antonimlar. Yapon tilining lug'at tarkibi. Vago va kango so'zlari. Frazeologiya. **4-mavzu: "Morfologiyaning nazariy tugunlari"** Yapon tilida nutqni eng kichik ma'no anglatuvchi birliklari. Morf va morfema tushunchalari. Morfemalarning turlari. Grammatik ma'no. Yaponchada grammatik kategoriya va uning turlari. Grammatik son kategoriyasi. Kelishik kategoriyasi. Grammatik zamon kategoriyasi. Yapon tilida so'zlarning klasifikatsiyasi. Yapon tilshunosligida ierogliflarni guruhlarga ajratish masalasi. **5-mavzu: "Sintaksisning nazariy tugunlari"** Yapon tilshunosligida sintaksis tushunchasi. Gap sintaksisi. Gap va uning turlari hamda tarkibga oid munozarali masalalar. Yaponchada gaplarning tuzilish va ifoda maqsadiga ko'ra turlari. Gap bo'laklari. So'z birikmalari. Sintaktik munosabat turlari. **6-mavzu "Mutaxassislik sohasidagi ilmiy qarashlar"** Mutaxassislik yo'nalishiga tegishli jahon tilshunosligidagi turli nazariy qarashlar. Hozirgi zamon tilshunosligining yetakchi konsepsiyalari. Yaponshunoslik bo'yicha ilg'or nazariyotchi tilshunoslar va ularning nazariy qarashlari. Mutaxassislik sohasiga oid ilmiy markazalar, ularning fan rivojiga qo'shgan ulushi. Mutaxassislikdagi eng yangi yo'nalishlar va ularning istiqbollari. **III. Amaliy mashg'ulot bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar** Amaliy mashg'ulot uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. Grafika va fonetikaga oid masalalar. 2. Imlo masalasi. 3. Fonema to'g'risidagi turli qarashlar 4. Morfologiyaga oid masalalar. 5. Ierogliflarning guruhlarga ajratish masalasi. 6. Yapon tilida so'z yasalishi masalalari. 7. Yapon tilidaga gap aspektlari. **IV. Kurs ishi bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar** Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini

	bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak. Kurs ishi uchun quyidagi tahminiy mavzular tavsiya etiladi: 1. Yaponshunoslikda leksikologiyaga doir tadqiqotlar. 2. Yaponshunoslikda morfologiyaga oid tadqiqotlar. 3. Yapon tili sintaksisi masalalariga bag'ishlangan ilmiy ishlar. 4. Morfologiyaga oid masalalar. 5. Ierogliflarning guruhlarga ajratish masalasi. 6. Yapon tilida so'z yasalishi masalalari. 7. Yapon tilidaga gap aspektlari. **V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar:** Magistr mustaqil topshiriqlarni tayyorlash jarayonida quyidagi ko'rsatmalardan foydalanishlari tavsiya etiladi: □ darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari va dars yo'riqnomalaridan kurs mavzularini o'rganish; □ yapon tilining sathlari forsumiga tegishli nazariy masalalarni o'zlashtirish; □ yapon tilining muammoli qirralarini tahlil etish; □ yapon tilshunosligining o'ziga xos qirralarini bilish; Mustaqil topshiriqlarning mavzulari: 1. Oltoy tillar nazariyasining asoslari. 2. Oltoy tillarning tasnifi. 3. Yapon tilining shakllanish masalalari. 4. Yapon tili tarixini davrlashtirish masalalari. 5. Yapon tilining tovush qurilishiga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar. 6. Yaponshunoslikda leksikologiyaga doir tadqiqotlar. 7. Yaponshunoslikda morfologiyaga oid tadqiqotlar. 8. Yapon tili sintaksisi masalalariga bag'ishlangan ilmiy ishlar.
3.	**VI Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigankompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirishnatijasida magistr:** ▪ Ixtisoslikning muhim nazariy masalalari va ularni yechishning ilmiy-amaliy yo'lari to'g'risidagi ma'lumotlarga ega bo'lishi, tilshunoslikning nazariy asoslarini, lingvistikaning asosiy tushunchalari va tamoyillarini o'rganish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ***ko'nikmasini hosil qiilishi.*** ▪ O'qitilayotgan sharq tilining nazariy masalalari, asosiy sharq tilining dunyo tillari orasida tutgan o'rni, ushbu tilda yaratilgan yozma manbalarga tasnifiy yondashish, yozma manbalarning til xususiyatlari, o'qitilayotgan sharq tilining asosiy manbalari, yozma adabiy tilning yuzaga kelishi va uning tarixiy takomili